

Nikaragua - krajina, ktorá úspešne poráža Covid aj bez obmedzení

- Redakce CZ24 News | 16. listopadu 2020

NIKARAGUA: Žiadne zákazy vychádzania, žiadne lockdowny, žiadne „zostaňte doma“, žiadna psychóza, žiadne Covidové kalamity.

Veľa sa hovorí o stratégii Švédska, zatiaľ je však oveľa úspešnejšia stratégia Nikaraguy, ktorá má ďaleko menej úmrtí, žiadnu „ekonomickú záchranu“ pre veľké banky a len obmedzené škody pre malé a stredne veľké podniky.

Uprostred celosvetového ekonomického debaklu, spôsobeného covidovou hystériou, potravinovo sebestačná, na malých podnikoch postavená, chudobná Nikaragua zaznamenala za posledných 8 mesiacov rast svojho exportu o viac než 10%, lebo nezavrela svoju ekonomiku.

Práve preto, že si udržala svoju ekonomiku, nemusela si brať veľké pôžičky na zvládanie naliehavej situácie.

A tak úroveň jej zahraničných dlhov zostáva v ľahko zvládnuteľnom rozpätí pod 50% HDP. (Naopak, ekonomiky susedných krajín, ako sú Kostarika, Salvador, Honduras a Guatemala silne trpia prudko rastúcimi úrovňami dlhov.)

Slovenský dlh narastie kvôli obrovským pôžičkám z predošlých 48% HDP na vyše 70% HDP.

Ako dnes vyzerá život v Nikaragui

V nedeľu popoludní som si vyšiel do španielskej štvrte v Manague, v ktorej žijem. Bary plné ľudí, ešte aj malé rodinné reštaurácie plné hostí. Žiadne rúška. Miestne obchody, ktorým na dverách stále visí oznam, že vstup je povolený len zákazníkom s ochrannými rúškami, už neodmietajú pustiť dnu ľudí bez rúšok.

Žiadne oficiálne nariadenie o nosení rúšok v Nikaragui neexistuje, iba odporúčanie, že masky by mali nosiť len pacienti s respiračnými stavmi alebo personál, ktorý sa o nich stará.

Na druhej strane od nosenia chirurgických rukavíc dôrazne odrádzajú pacientov, pretože predstavujú vážne riziko nakazenia sa tak koronavírusom, ako aj inými respiračnými ochoreniami.

V nemocniciach a na jednotkách intenzívnej starostlivosti väčšina ľudí rúška nosí, či už z opatrnosti alebo čisto z ohľaduplnosti. Inak sú v úradoch a obchodoch prakticky všade ľahko dostupné prostriedky na umytie a dezinfekciu rúk.

Neboli zavedené žiadne obmedzenia pre stretávanie sa na verejnosti a bez problémov sa konajú športové súťaže, ako napríklad populárna miestna baseballová liga a tiež celý rad miestnych trhov a iných tradičných aktivít, ktoré sa konajú každý týždeň.

Niekoľko masových aktivít bolo kvôli Covidu zrušených, najmä procesie katolíckej cirkvi, predovšetkým 10-dňové oslavy svätého Dominika v Manague, na ktoré sa každý rok schádzajú tisíce ľudí. Inak sa ľudia zväčša voľne pohybujú, chodia von alebo mieria na pláž ako zvyčajne.

Za posledné 3 týždne navštívilo podľa úradov prístav Salvadora Allendeho a jeho promenádu na brehu jazera - veľký a oblúbený voľnočasový komplex pre verejnosť v Manague - rekordných vyše 83-tisíc ľudí.

Nie sú zavreté školy, čo je veľmi dobré pre školákov krajiny, pretože tie poskytujú jedno výživné jedlo denne 1,2 miliónu detí, čo je opatrenie potravinovej bezpečnosti, nesmierne prispievajúce k zlepšenému verejnému zdraviu rodín v celej Nikaragui.

Celkovo potvrdené úmrtia na COVID-19 na milión ľudí

Napriek absencii obmedzení je Nikaragua s len 2-3 úmrtiami na Covid-19 týždenne za posledných niekoľko týždňov (k 22. septembru celkom 147) zďaleka najmenej postihnutou krajinou Strednej Ameriky.

Belize má zatiaľ len 19 úmrtí, no počet jeho obyvateľov predstavuje iba zlomok populácie Nikaraguy.

Tuto si môžete pozrieť graf, ktorý porovnáva počet úmrtí na COVID-19 na milión obyvateľov podľa jednotlivých krajín Latinskej Ameriky:

Total confirmed COVID-19 deaths per million people

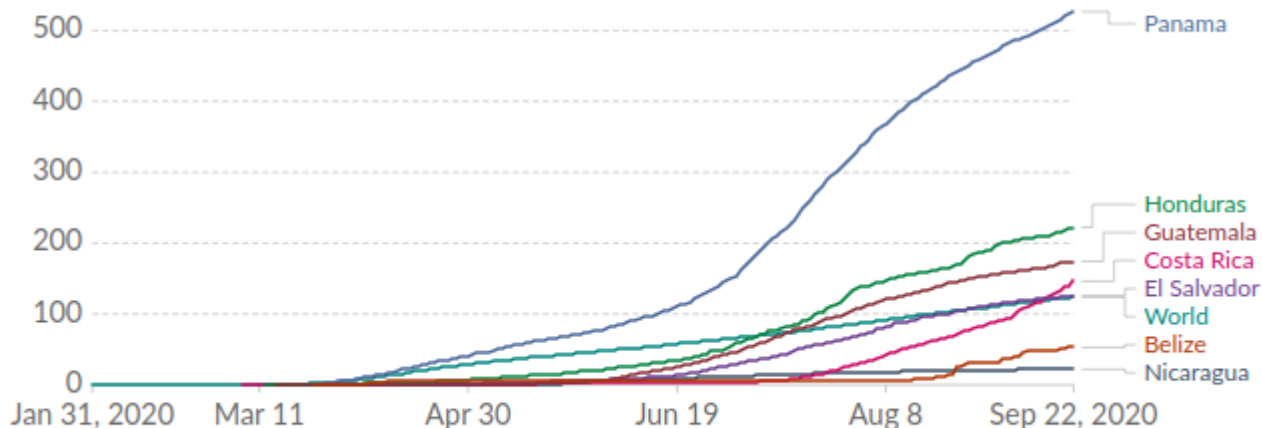
Limited testing and challenges in the attribution of the cause of death means that the number of confirmed deaths may not be an accurate count of the true total number of deaths from COVID-19.

Our World
in Data

LINEAR

LOG

+ Add country

Source: European CDC - Situation Update Worldwide - Last updated 22 September, 10:35 (London time)
OurWorldInData.org/coronavirus • CC BY

Tak ako v Nemecku a iných krajinách, Ministerstvo zdravotníctva Nikaraguy rozlišuje medzi úmrtiami pacientov „s Covidom“ a „na Covid“.

To znamená, že človek môže mať Covid-19, ale v konečnom dôsledku zomiera na infarkt, zatiaľ čo niekto iný, kto má Covid-19 tiež, môže zomrieť „na Covid-19“ z dôvodu stavu hornej časti pľúc, typického pre vírusy, spôsobujúceho závažný akútny respiračný syndróm (SARS), ako je napríklad SARS-CoV-2.

Také je oficiálne vysvetlenie podané úradmi o verejnom zdraví Nikaraguy v reakcii na pandémiu, vydané ešte v máji.

Žiadny kolaps nemocníc

Hoci bola zaznamenaná zvýšená úmrtnosť z dôvodu zápalu pľúc (nedávno bolo hlásených o 26% menej prípadov pneumónie, ale s nárastom 8% úmrtí - súvisiacich, ale nie priamo spôsobených Covidom), situácia v nemocniciach, centrách zdravotnej starostlivosti, pohrebných ústavoch a na cintorínoch je úplne normálna. Nikde žiadny kolaps.

Koncom apríla a začiatkom mája, kedy bola udávaná väčšina úmrtí na Covid, stratilo veľa ľudí svojich známych, príbuzných s komorbidityami, ale ani vtedy situácia nedospela k takým druhom scén, aké sa odohrávali v iných krajinách.

Zdravotný systém sa nikdy ani len nepriblížil k bodu svojho nasýtenia.

V západnej tlači je Nikaragua vykresľovaná ako krajina, ktorá „nespravila nič“ pre odvrátenie pandémie, čo je úplne lživé.

Aká je stratégia Nikaragui

Nikaragua už veľmi zavčasu, 21. januára, keď bohaté krajiny Severnej Ameriky a Európy ešte otáľali,

vyhlásila celonárodnú epidemiologickú pohotovosť. Bolo to v deň, kedy čínske úrady ohlásili tretie úmrtie na Covid-19 vo svojej krajine.

O niekoľko týždňov neskôr vypracoval národný nikaragujský výbor pre reakciu na Covid podrobný protokol, založený na posilnení verejného zdravotného systému a masovom informovaní obyvateľstva.

Stratégia, ktorou sa riadila nikaragujská vláda, bola založená na informovaní obyvateľstva, starostlivosti o starých a zraniteľných a posilnení verejného zdravotného systému, najmä prostredníctvom zvýšenej kontroly mnohých ochorení, ktoré už populáciu ohrozovali, ako sú vírus zika, horúčka dengue, malária a vírus chikungunya.

Vôbec nezastavila bežné zdravotné kampane, s dezinfekciou oblastí s vysokým výskytom komárov a ani rutinné každoročné očkovacie programy pre deti a starších.

Obyvateľstvu odporučili zintenzívniť obvyklé hygienické postupy a ľuďom z vysokorizikových skupín odporučili vyhýbať sa davom. Každá inštitúcia si vytvorila plány a protokoly na riešenie núdzového stavu v súvislosti s Covidom.

V priemyselných komplexoch, ako napríklad v zónach voľného obchodu, si medzi zamestnávateľmi a odbormi pracujúcich dohodli plány pre zaistenie toho, že žiadne prípadné prerušenia výroby nenechajú rodiny pracujúcich bez príjmu (našťastie sa ukázalo, že väčšina výroby nebola závažne postihnutá pandémiou).

Ministerstvo zdravotníctva od samého začiatku poskytovalo epidemiologický dohľad pre ľudí postihnutých epidemickými ochoreniami, typickými pre dané ročné obdobie: horúčkou dengue, maláriou (tak *vivax*, ako aj *falciparum*), vírusom chikungunya, zika, zápalom pľúc, tuberkulózou, H1-N1, leptospirózou, Chagasovou chorobou.

Tiež zabezpečovalo starostlivosť pre chronické ochorenia, napríklad liečbu rakoviny, renálnu dialýzu či kardiologické stavy.

Cielená starostlivosť o ľudí s respiračnými problémami

Zvláštna pozornosť a sledovanie sa venuje ľuďom s respiračnými problémami, kašľom a chrípkou, aby sa zistilo, či potrebujú ďalšie monitorovanie, v závislosti od ich príslušného chronického stavu: cukrovka, chronické ochorenie obličiek, mŕtvica, hypertenzia, chronická obštrukčná choroba pľúc, zápal pľúc a ďalšie ochorenia.

Veľmi úspešnou práve zavádzanou iniciatívou je program „Moja nemocnica Moja komunita“.

Ide o program, ktorým všetky verejné nemocnice mobilizujú svoje špecializované jednotky zdravotnej starostlivosti ísť von do ich príslušných komunít, aby aktívne vyhľadávali ľudí s rôznymi chronickými stavmi, ktorí majú z rôznych dôvodov problém ísť do svojej miestnej nemocnice. Medzi nimi sú aj ľudia, ktorí sa do nemocnice boja ísť preto, že by mohli dostať Covid-19.

Ako už bolo zmienené, školy a univerzity zostali otvorené, pretože online dištančné vyučovanie nie je riešením pre ľudí s nízkymi príjmami.

Pretože sa však niektorí rodičia zdráhali poslať svoje deti do školy, boli vyrobené špeciálne navrhnuté seriály televíznej výučby zo všetkých predmetov a vysielané tak na kanáloch verejnej televízie, ako aj v rádiu, aby si deti mohli dobehnúť všetky predmety, ktoré možno zmeškali.

Krajiny ako Nikaragua, čeliace opakujúcim sa erupciám sopiek, zemetraseniam, hurikánom ako aj rôznym druhom tropických chorôb, si veľmi potrebujú vyvinúť rutinný systém včasného varovania a zvládania núdzových stavov jednoducho preto, lebo tie udalosti sú súčasťou našej každodennej reality.

Filozofia integrovanej civilnej obrany

Nikaragua patrí medzi krajiny najviac ohrozené globálnym otepľovaním a Covidu bola pripravená čeliť jednoducho a pohotovo preto, lebo od roku 2007 rozvíjala filozofiu integrovanej civilnej obrany a verejného zdravia.

Táto filozofia je založená na všeobecne obľúbenej participácii, vysoko funkčnom verejnom sektore a systéme školenom a pripravovanom súdržne spájať všetky dostupné zdroje.

Za roky čelenia prírodným katastrofám či celonárodným výzvam verejného zdravia si Nikaragua vybudovala unikátnu organizačnú infraštruktúru, rýchlo mobilizujúcu tisíce dobrovoľných aktivistov a zamestnancov verejného sektora.

A tak Covid nenašiel krajinu nepripravenú.

Za posledných 13 rokov zažila Nikaragua dramatické pokroky. V roku 2006, predtým, ako sa k moci vrátili sandinisti, bola celková chudoba 48%. Dnes je to 24,6%.

54% ľudí nemalo vôbec elektriku. Dnes ju má 98,5%. 70% nemalo tečúcu vodu. Dnes ju má 93%. Novorodenecká úmrtnosť bola 29 úmrtí na 1000 narodených detí. Dnes klesla na 12 z 1000 – čo je pokles o vyše 60%.

Takmer 9 z 10 pôrodov sa teraz realizuje v zdravotných centrách, zatiaľ čo predtým sa väčšina detí rodila doma.

V roku 2006 mala krajina 2044 kilometrov ciest (iba 30% v dobrom stave). V roku 2019 merala sieť spevnených ciest 4590 km (všetky v dobrom stave). Hospodárstvo v tomto období vzrástlo zo 6,7 miliárd na 12,5 miliárd amerických dolárov.

Pokrok napriek západnej ideológii neoliberalizmu

Uprostred tohto vývoja v regióne postihnutom neoliberalizmom hralo verejné zdravie v politike sandinistov ústrednú rolu. Hneď na začiatku bola zastavená privatizácia zdravotnej starostlivosti a vrátená späť.

Bol vytvorený nový model preventívnej zdravotnej starostlivosti, založený na komunite a rodine, využívajúci sektorové teritoriálne zdravotné oblasti. Tie zoskupujú komunity pozostávajúce zo 600 až 1000 rodín, čo predstavuje 3000 až 5000 obyvateľov, v závislosti od toho, ide o sektor vidiecky alebo mestský.

Každé z týchto teritórií, nazývaných „priestory pre rodinu, komunitu a život“, bolo organizované začlenením spoločensky angažovaných členov spoločenstva.

Títo ľudia účinne monitorujú miestnu zdravotnú situáciu. Sú schopní zameriavať sa nielen na hygienické a medicínske problémy, ale aj na obzvlášť dôležité sociálne aspekty verejného zdravia.

Napríklad program „Todos con Voz! („Každý s hlasom“) posudzuje celkovú situáciu každej

hendikepovanej osoby v domácnosti a pomáha nielen s invalidnými vozíkmi a terapiami, ale aj s ekonomickou podporou a školením pre zlepšenie ekonomickej činnosti, dostupnej pre celú domácnosť.

Program „Amor para los más chiquitos“ („Láska pre tých najmenších“) prispieva k lepšej rodinnej starostlivosti pre tie najmenšie deti. Iné programy sú zamerané na pomoc chudobným rodinám s deťmi v školskom veku, aby nemuseli posielat deti do práce a podobne.

Investície do verejného zdravia

Dramatický nárast z 32 na 70 amerických dolárov na obyvateľa (2018) zaznamenali aj investície do verejného zdravia.

Celkové výdaje na zdravotnú starostlivosť stúpili zo 111,9 milióna amerických dolárov na 468,6 miliónov v roku 2020. V roku 2006 pracovalo v zdravotníctve 22 083 pracovníkov, dnes ich je 36 649, vrátane lekárov, zdravotných sestier a technikov. Mnohí študovali na Kube či v iných krajinách.

Sandinistická vláda postavila 18 nových nemocníc a plánuje postaviť 15 ďalších, z ktorých 6 sa už stavia.

Celková zdravotná infraštruktúra krajiny pozostáva zo 143 zdravotných centier, 1 333 lekárskeho staníc, 178 pôrodníc a 66 mobilných kliník – čo je ďaleko viac na počet obyvateľov, než u jej stredoamerických susedov.

Všetky tieto investície majú silnú technologickú zložku, ktorá skraca doby hospitalizácie, v mnohých prípadoch je oveľa bezpečnejšia a umožňuje racionálnejšie využitie dostupného zdravotného personálu.

K hi-tech investíciám patria dva lineárne urýchľovače na liečbu rakoviny (jeden je už nainštalovaný, druhý na inštaláciu čaká) a rozšírené používanie laparoskopických operácií a ďalších moderných technológií.

Nedávno bola slávnostne zahájená činnosť laboratória molekulárnej biológie, schopného analyzovať dôkazy niekoľkých ochorení, vrátane ochorenia COVID-19. Toto laboratórium je druhé najmodernejšie v regióne a WHO mu priznalo 3. stupeň biologickej bezpečnosti.

Slávnostne bola uvedená do prevádzky aj ruská továreň Mechnikov na výrobu liečiv, ktorá dokáže ročne vyrobiť 12 miliónov vakcín proti chrípke. Očakáva sa, že toto laboratórium bude vyrábať aj kubánsky liek Interferon Alpha-2B (úspešne používaný na liečbu pacientov s COVID-19) a tiež ruskú vakcínu proti Covidu.

Spolupráca konvenčnej a alternatívnej medicíny

Všetky tieto investície do najnovších technológií nevyklučujú rozšírené používanie tradičnej či prírodnej liečby.

Pre liečbu akupunktúrou bol vybudovaný sektor verejného zdravotníctva „Klinika liečby bolesti“, pre poskytovanie akupunktúry a mnohých iných tradičných terapií a v mnohých zariadeniach zdravotnej starostlivosti po celej krajine sú k dispozícii špecialisti na tieto liečby.

Nikaragua je krajina, v ktorej má 80% vlastníkov poľnohospodárskej pôdy menej ako 354 hektárov a pracujú na nej malí a stredne veľkí pestovatelia.

Je to krajina, kde ekonomiku poháňajú malé rodinné podniky, kontrolujúce viac než 60% disponibilného príjmu, zamestnávajúce okolo 80% všetkých zamestnancov krajiny a produkujúce 90% všetkých potravín, ktoré konzumuje.

A tak, hoci si jednoducho nemôže dovoliť „zavrieť“ ani „zostať doma“, nepotrebovala, naopak, ani zaviesť „výnimočné opatrenia“ pre čelenie núdzovému stavu Covidu, pretože už mala navrhnutý a v permanentnej pohotovosti zavedený nesmierne pružný systém, čeliaci akémukoľvek druhu núdzovej situácie.

Pre Nikaraguu by bola povestná „modrá tabletká“ lockdownu či nariadenie „zostať doma“ čistým kyanidom.

No a keďže jej lídri už dávno užili „červenú tabletku“, boli schopní rozpoznať skutočné záujmy za falošnými pandemickými kázaniami bohatých krajín a ich skrytú agendu „Veľkého resetu“ .

Preklad: badatel.net

Zdroj: <https://off-guardian.org/>